

*Εἰ βούλει μαθεῖν ποῖα τῆς εὐδομάδος
ὁ μὴν ἡμέραν ἄρχεται, ἀπ' ὄλαις τῆς ἐπιτάδος
τὸν ἐνεσιώτια κράτησον τοῦ φανοιβρότου κύκλον
καὶ κάτελθε κατάντικρον πρὸς τοῦ μηνὸς τὸν τίτλον,
ιδεῖ πρὸς ποῖον νεύουσιν τῶν οἰκῶν τὸ στοιχεῖον
ἀρχὴν ἡγήσου τοῦ μηνὸς τῶν ἡμερῶν πρωτεῖον.¹*

Τὰ περὶ ὁμοιοκαταληξίας ταῦτα εἶναι, νομίζω, ἱκανὰ νὰ ἐνισχύσουν τὴν γνώμην, ὅτι καὶ αὕτη δὲν εἰσήχθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ποίησιν ἔξωθεν, καὶ δὴ μόνον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ 15ου αἰῶνος, ἀλλ' ὅτι εἶναι προῖόν τῆς Ἑλληνικοῦ πνεύματος, καίτοι ἢ χρῆσις τῆς δὲν γενικεύεται εἰς τὴν Βυζαντινὴν ποίησιν. Δύναμαι μάλιστα ἐπὶ πλέον νὰ παρατηρήσω, ὅτι τὸ διακοσμητικὸν αὐτὸ μέσον τοῦ στίχου ἐχρησιμοποιοῦν μόνον αἱ λόγιοι ποιηταί, διότι ἀληθῶς εἰς τὴν δημοτικὴν ποίησιν τὸ ἀπαντῶμεν κατὰ πρῶτον εἰς πολὺ νεωτέρους χρόνους καὶ εἰς ὠρισμένου εἶδους ποιήματα¹ κυριώτατα δὲ εἰς τὰ ἐρωτικὰ δίστιχα. Ἡ ὁμοιοκαταληξία, ἢ ἀπαντωμένη εἰς τὰ μεγάλα μυθιστορικὰ ποιήματα, τὰ γραφέντα κατὰ τὸν 14ον καὶ 15ον αἰῶνα καὶ εἰς τὴν λαϊκὴν πρὸ παντὸς γλῶσσαν, εἶναι ἔργον μεταγενεστέρων διασκευαστῶν, διότι τὰ πλεῖστα ἐκ τούτων εἰς τὰ ἀρχαιότερα κείμενα φέρονται εἰς στίχους ἀνομοιοκαταλήκτους. Τόσαῦτα καὶ περὶ τῆς ὁμοιοκαταληξίας.

Δ' — ΤΑ ΕἰΣ ἈΡΧΑΪΟΖΟΥΣΑΝ ΓΑΩΣΣΑΝ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Διὰ τῶν μέχρι τοῦδε λεχθέντων προσεπάθησα νὰ καθορίσω εἰς γενικὰς γραμμὰς κύρια τινὰ σημεῖα, χαρακτηρίζοντα τὴν ἐξέλιξιν τῆς Βυζαντινῆς λογοτεχνίας κατὰ τε τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν μορφήν τῆς, ἐπεξηγοῦντα δὲ τὴν διαφορὰν, ἢ ὅποια παρουσιάζεται μεταξὺ τῶν συγγραφέων, τῶν μετὰ τὸν 12ον αἰῶνα γραφάντων. Εἰς ἱκανοὺς ἐκ τούτων ἐπῆλθε προφανῆς τις μεταβολὴ εἰς τε τὴν σκέψιν καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐκφράσεώς των. Ὑπάρχει

1. Δάμπρος β', II, 294. Θὰ εἶχε θεδαιῶς περισσοτέραν ἱστορικὴν ἀξίαν τὸ πτωχὸν αὐτὸ στιχουργικὸν μνημεῖον, ἐάν καθορίζετο ὄχι ἕκαστος τοῦ χειρογράφου, ἀλλὰ τὸ ἔτος κατὰ τὸ ὅπολον ἐγράφη διότι ἴσως νὰ εἶναι προγενέστερον τοῦ αἰῶνος, εἰς ὃν ἀνήκει τὸ χειρόγραφον.

